

Добруджански НОВИНИ

„DOBRODJANSKI NOVINI“

Ziar independent de informații

Redacția și Administrația Str. Pr. Ileana Nr. 10-Bazargic

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Български независимъ информационенъ в-къ

Отг. редакторъ: СТ. РАДЕВЪ

Абонаментъ: за една година 250 лей; 6 месеца 150 лей; За странство двойно

Правото на предпочитание на Държавата въ Нова Добруджа

Отъ Е. Замфирулу
(бывшъ депутатъ)

„Всички ромъни безъ разлика на народностъ, езикъ или религия сж равни предъ лицето на закона“.

Конституцията чл. 8

Останахъ длъженъ на читателитѣ си, които сж проследили и сж ги интересували моитѣ попередни статии, съ послѣдната частъ отъ материята, която бѣше разисквана по въпроса за правото на предпочитание на Държавата въ Нова Добруджа. Това мое задължение си го изпълнявамъ сега, изучавайки наказателнитѣ разпореждания, които специалния законъ на предпочитанието смята да приложи спрямо тѣзи, които не сж се придържали у разпорежданятия му и въпреки тѣхъ сж придобили земи отъ турцитѣ, които сж се изселили и напуснали отъвѣдъ Дунавската провинция.

За да се разбере следващитѣ мои мисли, необходимо нужно е читателя да е запознатъ съ историята на въпроса за отчуждаванията на земи, посредствомъ продажби още отъ 1913 г., отъ присъединяването на тази провинция и до днесъ.

На 1 априлъ 1914 г. се утвърди първия законъ за организацията на Нова Добруджа, законъ за изработването на когото взехъ участие като директоръ на Държавнитѣ имоти въ цѣла Добруджа, така, че позволявамъ си да говоря по въпроса като познавачъ. По това време отчуждаванията на земи, по отдѣлни пространства (лотове) се чувствуваше голѣма нужда и присъединяването на Нова Добруджа дойде на време, за да задоволи отчасти тази нужда социална посредствомъ земитѣ, които биха се придали на Държавата. Пристѣпи се къмъ изучаване тогава на целия въпросъ за собствеността селска тамъ, въ тази провинция, и се установи, че тамъ, отъ г. едиче на прехвърлянето на селската собственост, се намиратъ две положения, едно общо взето нормално и другото специално.

Първото предположение беше това на прехвърлянето на земитѣ между жителитѣ, които би останали окончателно тамъ, въ тази провинция и добивайки качеството на ромънски граждани, и второ предположение засягаше онези жители, които би се изселили, защото не беше мѣчно да се предвиди тази възможностъ, която е едно явление, което съпътствува винаги почти когадо една държава, най-вече чрезъ оръжия, придобива територии отъ друга държава.

Преследвайки идеята Държавата да увеличи своята землена собственост въ Нова Добруджа, се вписа, предвижда се въ закона две мерки, които се отнасятъ до двете възможности за прехвърляне на селската собственост, а именно продажби изпомежду местнитѣ жители и продажби отъ тѣзи които биха пожелали да се изселятъ.

Членъ 120 отъ закона 1914 г. предвижда първото положение и разпорежда както следва: „Държавата представена чрезъ Министерството на земледѣлието и Държавнитѣ имоти има правото на предпочитание на всички отчуждавания на селска недвижима собственостъ, било тя абсо-

лутна собственостъ било владение Мирие“.

Азъ изтъкнахъ при другъ случай, какво е това право на предпочитание и не е излишно да припомнимъ, че въз основа на това право всеки който би пожелалъ да продаде едно парче земя, е длъженъ да се обърне най-напредъ къмъ Държавата, да не би тя да би пожелала да го купи.

Упражняването на това право — отъ феодално естество — дава възможностъ на Държавата да приеме офертата или да откаже и въ такъвъ случай, продавача е свободенъ при сжитѣ условия при които е направилъ офертата на Държавата, да си отчужди земята на всекиго — другъ.

Държавата, обаче нѣма правото — въ случай, че отказва на офертата на продавача — да го задължава да продаде на лице, което и би указала тя — Държавата.

Не ще се занимавамъ тукъ, дали Държавата е използвала това свое право, налагайки по странични пжтица, на продавачитѣ, които не се изселятъ, какъ и кому да продадатъ нивитѣ си.

Какво е, прочее, правото на Държавата при продажбитѣ на земи, които изселващитѣ се, заставени отъ факта на своето заминаване, трѣбва да отчуждатъ своята недвижимостъ?

Тукъ въпроса се изменя коренно, тъй като Държавата въ случая нѣма правото на предпочитание, както при първото предположение, а има едно друго право, много по-абсолютно, както собствено го означава настоящия законъ отъ 1935 г. Декември... „Право на предпочитание“.

Кое е това право?

Въ случая, съ който се занимаваме, а именно съ продажбитѣ на земитѣ на изселващитѣ, Държавата придоби правото отъ законодателя въ 1914 год. съ чл. 124 който гласи така! „Продавачи, които желаятъ да се изселятъ, или които биха се отказали отъ ромънско поданство, не могатъ да отчуждатъ земитѣ си освенъ само на Държавата. „Нещо повече: при положението че единъ жителъ който се изселва, отчуждава другиму, а не на Държавата земята си, този членъ предвижда, щото въ продължение на една година отъ вашата на продажбата ако жителя се е изселилъ, Държавата придобива правото да купи (по-точно: да откупи) отъ купувача продадената собственостъ.“

Очевидно е че подобни продажби отъ изселващитѣ са къмъ частни лица, сж направени безъ знанието на Държавата, която впоследствие узнава за тѣхъ, защото ако Държавата би знаела въ момента на отчуждаването, то не би могло да се извърши предвидъ на категоричното разпореждане на чл. 122.

Това е закона, това е логиката на нещата. За да се отстранятъ тѣзи опити на отчуждавания въ вреда на правото на Държавата върху отчуж-

Малко аритметика

(Единъ исторически актъ)

Южна България, наречена въ Берлинъ „Източна Румелия“, се управляваше, като автономна областъ, отъ два изборни състава: Областно събрание и Постояненъ комитетъ.

Областното събрание се състоеше не само отъ изборни народни представители, а и отъ членове по право, каквито бѣха началницитѣ на автокефалнитѣ черкви и на отдѣлнитѣ религии въ областта. Това Европейско законоположение имаше за цѣль да усилить въ Областното съб-

рание числото на прѣдставителитѣ на инородцитѣ, турци, гърци, арменци и евреи, които бѣха жители на страната.

Имаше още едно такова законоположение въ основния законъ — „Органически уставъ“ — на Източна Румелия. То бѣше начинътъ, по който Областното събрание трѣбваше да избира изъ своята срѣда Постояненъ комитетъ. Тоя комитетъ се състоеше отъ десетъ члена, но при избирането му всѣки прѣдставителъ отъ Областното съб-

Тайни преговори между Абисиния и Италия?

Негусътъ обсъжда проектътъ за Италиански протекторатъ.

Расъ Каса искалъ да замѣсти Негуса.

Споредъ съобщенията на агенция Хавасъ, въ Римъ циркулиратъ слухове, които даватъ основание да се върва, че между Италия и Абисиния се водели тайни преговори за прекратяване на войната.

Въ италианскитѣ политически кръгове твърдятъ, че още преди голѣмото сражение при Тембиенъ Расъ Каса е предложилъ да преговаря съ италианцитѣ, при условие, че той ще замѣсти и сегашния Негусъ.

На това негово предложение, маршалъ Бадолио отговорилъ, като е вече известно, съ унищожение на армията му.

Сегга, обаче, самиятъ Негусъ обсъжда, дали ще бже по-добре да приеме италиански протекторатъ надъ Абисиния, като дори се осведомилъ, какви материялни и юридически права ще има въ такъвъ случай.

даванията на земи отъ изселващитѣ се, запази се правото на откупуване недопускайки се, щото частни лица да станатъ стопани на подобни земи.

Следователно, съществува едно различие принципиално между чл. 120 и чл. 122 на закона, въ смисълъ, че въ първия случай Държавата, може да се откаже отъ правото си на предпочитание, до като въ втория случай, Държавата само може да купи земитѣ на изселващитѣ се.

Никъде закона не й дава правото да се отказва отъ тѣзи категория земи и абсолютно тя само може да закупува земитѣ на изселващитѣ се.

Това е едно изключително право на Държавата и не може да го престопа на частни лица, кооперативи, здружения, и пр. безъ едно точно разпореждане на закона, което пъкъ липсва. И всѣко отклонение отъ разпореждането на закона е нищоже по право и всѣко частно лице, а не Държавата ако би закупила земи отъ изселващитѣ се — даже съ формално отказване или улеснение на Държавата е извършило продажба покупка нищоже и нула по своитѣ послѣдствия. (следва)

Говори се сжщо, че Негусъ бившъ абисински посланикъ въ Римъ се отправилъ къмъ Европа. Неговата целъ на пътуването била Женева, но не се пази въ тайна, че той ще се обърне и къмъ Ватикана, за да моли съдействието на Папата за уреждането на итало-абисинския конфликтъ.

Има ли мобилизация въ Албания?

Тирана Хавасъ. Албанското бюро на печата опровергава новината споредъ която били мобилизирани деветъ набора. Слухътъ се е по родилъ вследствие свикването на две запасни дружини за обичайнитѣ пролѣтни маневри.

Германски аероплани надъ Френска територия (едно официално съобщение)

Стразбургъ, Хавасъ Къмъ 11 часа два военни германски аероплани прелетѣха на около 50 метра височина, очевидно за да взематъ снимки. Тѣ сж прелетѣли селата въ околността на Стразбургъ.

Нумерата на аеропланитѣ бѣха записани. Другъ германски монопланъ идящъ отъ Пирмасенсъ е прелетѣлъ селото Уимпхофъ въ 17 часа. Въ близкитѣ аеродруми никакво влизане на аероплани не е било отбелязано.

ФРАНЦИЯ

укрепва своитѣ граници

Страхътъ отъ Германия нови укрепления

Военната комисия, която е посетила северната Французка граница, се е завърнала преди два дни отново въ Парижъ.

Членовѣтѣ на комисията, които сж разгледали много отъ укрепленията, сж заявили на журналиститѣ, че сж извънредно много доволни отъ своята обиколка.

Тѣ, обаче, не скриватъ, че е необходимо въ най-скоро време извършването на нови укрепителни работи на границата.

ЗАЩИТАТА

има

ДУМАТА?

рание можеше да гласува само за шест члена, т. е., изборът на Постоянният комитет тръбваше да става при пропорционална система на гласуване: всеки ще гласува за шест члена, а от получените много гласове кандидати ще се сметат за избрани десет души. Просто казано: мнозинството — българитъ — ще могат да изберат във Постоянния комитет само шест души, тъй като, колкото и да сж много българскитъ прѣдставители, тѣ всички ще гласуватъ само за шест кандидати, а останалитъ четирма члена за Постоянниятъ комитетъ ще се заематъ отъ кандидатитъ на малцинството.

Българитъ бѣха най-много огорчени отъ послѣдното законоположение.

Защото законодателната власть на Постоянния комитетъ бѣше голѣма.

Законитъ, които изработваше Областното събрание, влизаха въ сила само, следъ като се утвърдѣха отъ султана. А Постоянниятъ комитетъ нѣмаше право, наистина, да издава всѣкакви „правилници“, които имаха напълно силата на законъ, а се утвърждаваха само отъ губернатора...

Тѣй като губернаторътъ бѣше българинъ, ако за Постоянния комитетъ биха се избрали само българи, то... тѣ можаха да управляватъ областта безъ особенитъ грижи на султана...

Но — първитъ избори въ Тракия за Областно събрание дадоха само 30 български депутати срещу... 17 инородни!

Ако българскитъ депутати биха били два пѣти повече отъ чуждитъ, тѣ при избори за Постоянниятъ комитетъ можаха да се раздѣлятъ на две — първитъ да гласуватъ за шестъ български кандидати, а втори — за други четири пакъ български кандидати и така да избератъ въ Постоянния комитетъ само българи. Но... тѣ бѣха само 30 срещу 17!

И въ Постоянния комитетъ предстоеше какъ и какъ да влѣзатъ четирма турци и гърци... за да спѣватъ и шпиониратъ всѣки смелъ починъ въ управлението на чисто-българската страна!

На широка софа съ меки миндерлици въ Пловдивската българска митрополия, сѣ бѣха събрали тридесетъ български първенци — водители и избраници на народа въ Тракия.

Нощта превалише, — то бѣ срещу 15 октомврий 1879 год. Лицата въ събранието бѣха напѣргнати и силно огрижени. А по едно врѣме нѣкакъ изненадано се дигна задавенъ гласъ:

— Азъ намѣрихъ начинъ, — поне-соха се думи.

Тѣ идѣха отъ единъ изъ избраницитъ, — комай най-младиятъ, 25-годишенъ високъ момъкъ, черно-окъ, съ гъсти вѣжди, съ остъръ жгълъ отъ коса надъ гелото.

Главитъ се поизвърнаха, изгледаха момъка и разпитваха: кой е, отдѣ е избранъ?

— Какво е намѣрилъ? — попита дѣдо Панаретъ върниятъ на паството си владика, и тихъ, съ гърди, покрити отъ гладка бѣла брада.

— По една математическа формула можемъ утрѣ да си напишемъ бюлетинитъ тѣй, че да не имъ дадемъ ни едно мѣсто! — отговори момъкътъ.

Всички се спогледаха засрамени: думитъ на младия депутатъ се показваха като неприлични срѣдъ тежката огриженостъ на събранието — толкова безсмислени се видѣха тия думи на всички тукъ.

— Да, може... господа, азъ вече имамъ въ цифри формулата! — повтори младиятъ депутатъ слѣдъ настѣпилото общо млчание.

Кой бѣше той момъкътъ? При него седѣше Наумовъ — първиятъ ученъ земледѣлецъ въ страната и водителъ на цѣлото Загорско — отъ Срѣднатагора да Родопитъ: — високъ сухъ мъжъ, твърдѣ черъ, съ дебели вѣрни и съ голѣми неспокойни очи. — Нека го изслушаме: той е математикъ, — подкрѣпи Наумовъ младия депутатъ.

А събранието вече шушукаше: Наумовъ билъ кандидатиралъ това момче и го избралъ отъ Търновосейменската изборна колегия; то било по-прѣди двѣ години учителъ по математика въ Болградската гимназия, а по родъ било Старо-Загорче...

— А-а-а! Ама баща ти ми е емишерия бел! — обърна се къмъ младия математикъ дѣдо Димитра Папазоглу — Казанлъшки нотабилъ; — кажи, емишериялу, да чуемъ: азъ съ татка ти — хе...

Дигна се смѣхъ — толкова отъ „мишерийскитъ“ чувства на Казанлъшкия чорбаджия, колкото и отъ странното прѣдложение на младия депутатъ: утрѣ щѣха да гласуватъ 17 души турски и гърцки депутати за четирма членове въ Постоянния комитетъ, а 30 български — за шестима, — каква математическа формула можеше да направи, щото българитъ да спечелятъ всичкитъ десетъ мѣста въ тоя комитетъ?

И смѣяха се: смѣеше се дѣдо Панаретъ, смѣеше се Дръ Вълковичъ (голѣмъ джентелементъ, дипломатъ и рѣдкъ патриотъ: напуснелъ въ Цариградъ полковнишки чинъ, бейско звание и княжеско бждеше, за да се върне въ мѣстната си родина и да служи като простъ смъртенъ); смѣеше се Георги Груевъ (най-авторитетниятъ тракиецъ въ онова врѣме: прѣдседателъ на върховния съдъ, познатъ и почитанъ отъ мало и голѣмо, Копривщенецъ и посрѣщанъ въ Конпривщица по шумно и отъ князъ); смѣяха се Дръ Чомаковъ, Найденовъ, Ив. Ев. Гешевъ; смѣяха се и поетитъ — врѣстници на младия математикъ — Ив. Вазовъ и К. Величковъ...

Стана Ив. Ев. Гешевъ — възпитанъ въ Англия, тогава около 30-годишенъ, изященъ и пакъ омѣренъ въ отношенията си, хубавецъ жентелементъ, отъ прочутъ въ страната и въ странство подъ, а прѣди двѣ години осъденъ въ Одринъ на смъртъ, като български патриотъ и снетъ почти отъ бѣсилката на застъпничеството на Английския консулъ. Той изгледа съ мека насмѣшка депутата-математикъ и каза:

— Нѣма, господа, да ни помогнатъ никакви формули, ами... нека по-скоро се рѣшимъ: срѣдъ нощъ минова, ще трѣбва да дигаме хората отъ сънъ.

Ив. Ев. Гешевъ прѣдлагаше споразумѣние съ гърцкитъ депутати, които бѣха четирма; безъ тѣхъ малцинството въ Областното събрание би останало само 13 души, а болшинството, като станеше 34, можеше да се раздѣли на двѣ: единитъ да гласуватъ за 6 члена другитъ за четири и по такъвъ начинъ, срѣщу двѣ отстъпени на гърцитъ мѣста въ Постоянния комитетъ, можеше турцитъ досущъ да се отстранятъ отъ управлението.

Но... съюзъ съ гърцитъ! Събранието пакъ посърна; лицата се обтеглиха; черната грижа се въцари: въ земята ни, въ опръсканата съ наша кръвъ земя, трѣбваше да се издигнатъ нови господари.

А младиятъ математикъ, все още правъ, чудѣше се на всички и неспокойно усмихнатъ потрети:

— Увѣрявамъ ви, бе господа, ние ще спечелимъ всичкитъ мѣста бѣ!

— Оставете, — поклати глава сухо Георги Груевъ и събранието се засрами; — и ние сме учили аритметика, бѣ господине, но утрѣ ще гласуватъ не цифри, а живи хора.

Младиятъ математикъ кривна глава угорченъ, но все още се усмихваше и каза:

— Господа, казвамъ ви, за мене туй вече е свѣршено дѣло: ние утрѣ ще спечелимъ всичкитъ десетъ мѣста въ Постоянния комитетъ!

Събранието затаи дѣхъ: туй вечерашно момче искаше да спори съ Георги Груева, съ Гешева!

Но тукъ се намѣси пакъ Казанлъшкия нотабилъ.

— Е... да го чуемъ пѣкъ, — нека казва: думай емишериялу! — поклати той още веднажъ голѣмата си глава и подигна пакъ мекъ смѣхъ.

Размърда тогасъ дебелитъ си бѣрни и Наумовъ, той вече смѣло се застъпи за своя младъ протеже:

— Азъ ви моля, позволете да го

:- ХРОНИКА :-

Повече отъ 20 дни вестника ни не излезе заинтересовани личности съ известнитъ имъ интриганства сж успѣли да въведатъ властта въ заблуждение като сж ни представили за опасни елементи на държавата, които послѣднитъ бѣха принудени да спрѣтъ за известно време излизането му.

Постѣпкитъ направени отъ насъ доказаха, че съ интриганства и кливетничества не могатъ да си служатъ и постигатъ целтъта известни професионисти на клюка и лъжа.

— Правителството оня день внесе въ парламента единъ законопроектъ, той се отнася по отношение закѣснелитъ данѣци.

Членъ I казва: всички дебити закѣснени и не изплатени отъ данжкоплатцитъ до 1 януарий 1932 година се намаляватъ съ 50%.

Бирничествата сж длѣжни сами да направятъ тия поправки въ данѣчнитъ списащи.

Членъ II казва: данакоплатцитъ които длѣжатъ на държавата независимо какви сѹми отъ 1 януарий 1932 год. до 1 априлъ 1934 год. могатъ да ги изплатятъ съ акции отъ вътрешния държавенъ заемъ 85% и 15% въ нумераръ.

Акциитъ както се знае струватъ при копувка на официалния курсъ 1000, 230 лей.

Горниятъ законъ влиза въ сила отъ днесъ.

— Министерството на финанситъ възнамерява да изработи единъ законопроектъ, чрезъ които да даде възможностъ на всички чужди поданици да се ползватъ отъ закона на конверсията.

Тия дни закона ще се гласува отъ парламента.

— За увеличение на авиацияния фондъ, правителството е решило щото „Марката авиация“ за въ бъдаще да се прилага на:

1) Запечатанитъ алкохолни

изслушаме, обърна се той политично къмъ старейтъ на събранието.

Намръщи се Гешевъ; дѣдо Панаретъ отрудено загледа, а Груевъ — вече съ лека усмивка на безпристрастенъ съдия — каза:

— Добрѣ, бе господа, но... обзалагамъ се, че туй не може да бжде.

— Е, ще видите пѣкъ че може, — каза глухо младежътъ и поиска хартия да напише 30 бюлетини.

Работата се заплиташе; дѣдо Панаретъ старчески каза:

— Нека пѣкъ да го изслушаме...

— Вѣтъръ работа, — смѣнка Груевъ недоволенъ; — само ще губемъ врѣме; младо е, за туй настоява толкова.

Самоувърениятъ младежъ отвърна: — Настоявамъ не отъ младостъ, г-нъ Груевъ, е защото тѣй е както, казвамъ.

— Бре младий господине, тѣ 17 ние сме 30: како може твоята формула да ни направи два пѣти повече отъ тѣхъ, като не можемъ да вписваме въ бюлетинитъ си повече отъ шестъ имена?

(следва)

бутилки; на каквото и да е експортна стока; всички хазартни клубове се задѣлжаватъ за всѣка нощъ да внесатъ за тая марка по 1000 лей; за всички сждебни призовки и продавателни документи и др.

— По единъ новъ законъ такситъ на паспортитъ се увеличаватъ още съ по 500 лей, марка за фонда на туризма.

— Българскитъ софиски вестници се продаватъ въ всички тютюневи будки и отъ специални продавачи. Тукъ тѣ пристигатъ вечеръ въ 6 часа и следъ направената имъ цензура, продажбата имъ започва въ 7 и половина часа.

— До второ разпореждане вестникъ „Свѣтовенъ Папагалъ“ понеже нѣма нуждитъ формалности за неговото разпространение въ Ромѣния се спира. Уверени въ постѣпкитъ които настоятеля на командитното Дво „Стрела“ г. Стефанъ Радевъ е направилъ въ Букурещъ и София, наскоро ще бждатъ направени нуждитъ формалности и свободно ще се продава. Неговиятъ тиражъ въ нашия окръгъ може да достигне до 500 екземпляра.

— Голѣмото шумно дѣло г-жа Паукеръ — Колевъ е насрочено за 21 априлъ н. г. отъ нашия окръгъ на това дѣло се призоваватъ надъ 400 души свидетели.

— Оня день въ Букурещъ се е поминалъ запасниятъ Генералъ Александру Стоенеску който презъ европейската война командваше ромѣнската армия въ Добруджа.

— Съдържателя на градската баня съобщава на гражданството, че банята е ремонтирана и за даде възможностъ на всѣки да може да посещава единствената градска топла баня, приема следъ 1 мартъ н. г. месечни абонаменти. Месечниятъ абонаментъ е 40 лей, независимо колко пѣти абоната посещава банята.

— Преди нѣколко дена следъ 4 дневно болѣдуване се помина нашия приятелъ Къню Ст. Къневъ, на 44 год. възраст.

Редакцията изказва съболезнованията си къмъ опечаленитъ.

— Тия дни започва строежа на асфалтното шосе Кюстенджа — Балчикъ.

De vânzare Teren 500 metri pătrați în

Bazargic strada Ion Creangă.

Doritorii se vor adresa la redacția ziarului nostru.

За проданъ Праздно мѣсто 500 кв.

метра находящо се на улица Ионъ Креанга.

Споразумение Редакцията

Tip. „GUTENBERG“ Hristo Radilof — Bazargic